

Memo

Aan:	Gemeenteraad
Van:	College B&W
Datum	7 oktober 2025
Kenmerk:	1274859
Onderwerp:	Zwerfafvalplan

Inleiding

Zwerfafval is een probleem dat onze omgeving vervuult. Het heeft niet alleen invloed op het onze openbare ruimte, maar het is ook slecht voor het milieu en de gezondheid van mensen en dieren. Daarom wil het college zwerfafval verminderen. De gemeente betreft hier inwoners, scholen, ondernemers en verenigingen actief bij. Educatie en het stimuleren en faciliteren van opschoonacties zijn hierin belangrijke pijlers. Dit is terug te vinden in het Plan van aanpak Zwerfafval, dat het college onlangs heeft vastgesteld.

Samenleving zonder afval

De gemeente Oude IJsselstreek is al meerdere jaren actief in het tegengaan van zwerfafval om zo een schonere en fijnere leefomgeving te realiseren. Zwerfafvalpakkers, vrijwilligers die zwerfafval opruimen, zijn onmisbaar in de aanpak van zwerfafval. Door hun inzet kunnen we samen echt een verschil maken. We werken aan de transitie naar een circulaire economie, een samenleving zonder afval. Voor de aanpak van zwerfafval gaat het om:

- schoonmaken: zwerfafval actief verwijderen door inwoners, verenigingen, scholen en bedrijven te betrekken bij opschoonacties en participatie te stimuleren)
- schoonhouden: voorkomen dat afval in de openbare ruimte terechtkomt.

Wat gaan we doen?

Het plan bevat concrete acties en doelen en vraagt om samenwerking van iedereen die betrokken is. De gemeente roept iedereen op om actief mee te werken. Enkele acties waar de gemeente mee aan de slag gaat:

- voortzetten van participatievormen als het adopteren van een afvalbak en meedoen aan opschoonacties;
- laten groeien van de groep vrijwilligers: de zwerfafvalpakkers (ruimen zwerfafval op in hun eigen buurt, tijdens wandeling bijvoorbeeld;
- beschikbaar stellen van een vergoeding voor scholen en verenigingen die opschoonacties organiseren;
- organiseren van de jaarlijkse Opschoon dag voor scholen, verenigingen en vrijwilligers;
- organiseren van gezamenlijke opschoonacties met bedrijven op industrieterreinen;
- organiseren van gastlessen op scholen door zwerfafval coördinator en afvalcoaches;
- verminderen van zwerfafval op zogenaamde hotspots (centra, snoeproutes, hangplekken en industrieterreinen) samen met scholen, verenigingen, bedrijven en wijkbeheerder
- nieuw in dit plan is een e-waste race voor leerlingen uit groep 6, 7 en 8 van basisscholen, zij gaan vier weken lang aan de slag met repareren en inzamelen van e-waste (elektronisch afval). Ze voeren campagne en benaderen lokale en landelijke media om aandacht te vragen voor de circulaire economie. Voor een e-waste race is €17.000 beschikbaar. Het project wordt volledig verzorgd door Race Against Waste, van scholenwerving tot aan het beschikbaar stellen van materialen voor het repareren van de apparaten.

- naast de race organiseert de gemeente zelf op scholen gastlessen. Hiervoor is €10.000 beschikbaar. Dit zal voornamelijk gebruikt worden voor lesmaterialen. Door onze eigen inzet zijn deze kosten lager. Bij de gastlessen komt de focus te liggen op het voorkomen van zwerfafval, bij de e-waste race op duurzaamheid en hergebruik.

Begroting

Er is een meerjarig budget van €130.000 beschikbaar voor de aanpak van zwerfafval vanuit de gemeentelijke afvalbegroting. Onderdeel van dit budget is een vergoeding vanuit de Rijksoverheid voor het schoonhouden van de openbare ruimte.

Communicatie en voorlichting

Communicatie speelt een belangrijke rol in de integrale aanpak van zwerfafval en het schoonhouden van de openbare ruimte. Centraal in de strategie staat dat we open, eerlijk, positief en helder communiceren. We focussen op het communiceren van het doelgedrag (voorbeeldgedrag). Centraal in de boodschap staat: 'samen zorgen we voor een schone, gezonde en veilige omgeving voor iedereen'. We sluiten aan bij de afvalscheidingscampagne: 'Strak in die bak' en zetten in de basis onze reguliere communicatiekanalen in. Op de gemeentesite komt een aparte pagina met informatie over de zwerfafvalaanpak. Hiermee is de gemeentesite de basis van de informatie, waarnaar we altijd kunnen verwijzen. Gedragsverandering is een onderdeel van deze zwerfafvalaanpak. Gedragsverandering heeft tijd nodig. Communicatie kan een bijdrage leveren aan de gewenste gedragsverandering.